LAISVĖ—LIBERTY
Vienintelis lietuvių kalboje dienraštis Rytinėse Valstijose
Dalis Queens apskrityje (N. Y. $11.00
Kanadoje 11.00
Kitur užsienyje 15.00
Metam prenumerata:
Jungtinėse Valstijose 10.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian daily in Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone VIrginia 9-1827
PRICE 5c A COPY

No. 158 ★★★★ Richmond Hill 19, N. Y., Ketvirtadienis, rugp. (Aug.) 15, 1957 ★★★★ METAI 47-tI

KRISLAI

S. Narkėliūnaitės vargai.
Lenkai apie lietuvius.
Delegacija jau kelyje.
Jų didvyris.

Rašo R. Mizara

Marijonų "Draugo" bendradarbė Salomėja Narkėliūnaitė buvo pasišovusi vykti į Lenkiją, kad galėtų "bent iš vienos pusės, parašyti kaip tiesioginiam liūdininkui."

"Parašyti" Narkėliūnaitė norėjo apie lietuvių menininkų-kultūrininkų festivalį (dekadą), atliktą Lenkijos miestuose.

Bet žurnalistė negavo iš Lenkijos vizos, todėl negalėjo į ten vykti.

Na, bet pas Narkėliūnaitę susidomėjimas tuo, ką Tarybų Lietuvos menininkai Lenkijoje atliko, neužblėso taip greit. Ji nusitarė įsigyti Lenkijos Liaudies Respublikos spaudą ir paskaityti, ką ji byloja apie lietuvius menininkus.

Gavusi Varšuvos laikraštį "Trybuna Ludu" (iš š. m. birželio 22 d.) "Draugo" bendradarbė surado ten pirmojo Lietuvos Liaudies šokių ir dainų ansamblio duoto koncerto tokį aprašymą:

"Pasakiškai margi liaudies drabužiai, puikios dainos prie lenų liaudies instrumentų akompaniamento, o taip pat gyvi ir pilni patrauklumo šokiai pavergė lenkų publikos širdis, ir publika karštai plojo kiekvienam numeriui, priversdama menininkus pakartotinai bisuoti. Gaivalškos ovacijos mūsų lietuvių svečių garbei užbagtos publikai sudainuojant "Šimtą metų".

Abejojame, ar S. Narkėliūnaitė būtų sugebėjusi parašyti apie Tarybų Lietuvos menininkų pasirodymą Varšuvoje taip gražiai, taip poetiškai, kaip parašė lenkų dienraštis!

O jei ji ir būtų "susimylėjusi", jei ir būtų panašiai rašiusi, tai labai abejojame, ar kun. J. Prunskis būtų talpinęs jos korespondenciją į savo laikraštį.

Atsiminkime, jog "vaduotojų" spauda kiek bejmanydama žemina tai, ką Tarybų Lietuvos žmonės atlieka. (Tiesa, klerikalų Draugas tuo atžvilgiu yra truputėlį objektyviškesnis už kitus tos rūšies laikraščius.)

Kai skaitytojas šiuos žodžius skaitys, Kanados lietuvių delegacija jau bus kelyje į Tarybų Lietuvą.

Vienas tos delegacijos narys, mūsų korespondentas J., rašė mums, kad jis neužmirš pasidalinti savo įgytais Lietuvoje įspūdžiais su Laisvės skaitytojais.

Jei viskas vyks, kaip planuota, tai kanadiečių delegacija rugpiūčio 18 d. jau bus Vilniuje, senojoje Lietuvos sostinėje.

Mes dar kartą tegalime bičiuliams kanadiečiams palinkėti: Laimingos kelionės!

Boris Morros šiandien skaitomas didvyriu — komercinėje spaudoje talpinami jo atvaizdai ir ilgi apie jį aprašymai.

Kuo gi jis pasižymėjo?

Jis buvo pradėjęs režisierium ir filmų bei scenos veikalų statytoju Amerikoje. Pamatęs, kad tas darbas jam nevyksta, Morros pradėjo dirbti šniukštinėtojo darbą, vis dar besivadindamas "menininku."

Jis sakosi, buvęs Tarybų Sąjungos seklys Amerikoje, na, o čia jis dirbo su FBI. Jis už tai turėjo gauti dvi algas. Jis į savo tinklą traukė kitus asmenis, o vėliau juos išdavė.

Na, argi tokį elementą galima skaityti didvyriu?!

Jauni amerikiečiai nepabugo grasinimų, 46 išvyko į Kiniją

Maskva. — Kuo labiau artinosi išvykimo laikas, tuo labiau Amerikos ambasada darė spaudimą ant amerikiečių jaunuolių, kad jie nevyktų Kinijon. Pradžioje tik buvo sakoma, kad Amerika "nepritaria jų kelionei". Paskui pradėta vartoti griežtesnius raginimus nevykti —, ambasada paskelbė, kad važiavimas Kinijon "subversuoja Amerikos politiką". Pagaliau ambasada pradėjo platinti tarp jaunų amerikiečių specialų laišką nuo valstybės vice-sekretoriaus Herterio, kuriame jaunuoliai įspėti nevažiuoti — jiems sakyta, kad ne tik pasportai bus atimti nuo jų, bet jie gal bus teisti kaip turėję santykius su priešu, nes Amerika "randasi pusiau karo stovyje prieš Kiniją".

Vienok, apie tiek amerikiečių, kiek planavo, 46, išvyko geležinkeliu Kinijon ir gali būti, kad dar kitų vyks oru.

Nurodoma, kad tarp vykstančių randasi ne tik kairių nusistatymų delegatai, bet ir konservatyviai jaunuoliai, kurie festivalio metu susitikimuose su tarybiniais jaunuoliais visą laiką gynė Amerikos valdžios politiką. Bet ir jie nutarė, kad vykti Kinijon yra geras dalykas, kad Valstybės departmentas neturi teisės jiems drausti važiuoti.

Kai kurie jaunuolių tėvai iš Amerikos telegrafavo arba telefonavo savo sūnams arba dukterims nevažiuoti. Amerikos ambasados atstovai lankėsi viešbutyje, kur apsistoję amerikiečiai jaunuoliai ir bandė juos atkalbėti nuo važiavimo.

Tuo tarpu kita grupė amerikiečių, kurie nevyksta Kinijon, išvyko pamatyti Leningradą.

Egiptiečiai nuteisė Amerikos archeologą už senienų vogimą

Kairas. — Egipto teismas nuteisė $58,530 pinigine bauda ir 13 mėnesių kalėjimo amerikietį mokslininką archeologą Charles Arthur Muses. Kalėjiminė bausmė jam atleista, bet jeigu jis negalės užsimokėti piniginės pabaudos, jis turės sėdėti kalėjime 90 dienų. 54 dienas jis jau atsėdėjo laukdamas teismo. Jis sako, kad atsėdės likusias, nes nenori mokėti baudos.

Archeologas Muses nuteistas už vertingų senienų, istorinių iškasinių, vogimą. Egipte dabar egzistuoja įstatymai, kurie griežtai draudžia užsienio mokslininkams išvežti senienas be Egipto valdžios leidimo. Praeityje Europos ir Amerikos mokslininkai vežėsi kiek tik norėjo Egipto senienų, taip, kad dabar muziejai Paryžiuje, Londone, New Yorke ir kitur pilni egiptiškų mumijų, obeliskų ir t.t., tuo tarpu kai pačiame Egipte jų mažai liko.

Amerikietis mokslininkas Muses, betgi, elgėsi senoviškai. Jis manė, kad Egipto įstatymus galima ignoruoti ir jis be leidimo bandė iššmugeliuoti įsigytas senienas.

Egipto spauda sako, kad jo elgesys yra Egipto nacionalinio turto vogimas ir jis užsitarnavo bausmės.

Darbo unijų kovos lauke

Chicago. — Didžiausia geležinkeliečių unija, Brotherhood of Railway Trainmen, padavė prašymą būti priimtai į AFL-CIO. Kaip žinia, geležinkeliečių unijos, kurios save vadina brolijomis, tradiciniai nepriklausomos. Minima brolija, kuri turi 210,000 narių, pravedė savo narių tarpe referendumą apie prisidėjimą ir nariai 4 prieš 1 proporcija balsavo už prisidėjimą prie AFL-CIO. Nėra abejonės, kad AFL-CIO pildomoji taryba nutars minimą geležinkeliečių uniją priimti, o tas ateityje gali vesti ir prie kitų geležinkeliečių įsiliejimo į AFL-CIO.

Washingtonas. — Mainierių žurnalas "Unitel Mine Workers Journal" pašiepia Eisenhowerio administraciją ir patį prezidentą Eisenhowerį, kurie kalba apie "švarią vandenilinę bombą". Tas žurnalas sako, kad kalbėti apie "švaresnę bombą" yra lyg sakyti, kad žmogus gali būti "pusiau užmuštas".

Ryšium su Indijos nepriklausomybės diena, Bombėjus paleis iš kalėjimų 5,000 kalinių.

Lodzės transporto streikas pasibaigė

Lodzė. — Transporto darbininkų streikas, kuris tęsėsi dvi dienas, jau pasibaigė. Lodzės tramvajų (gatvekarių) darbininkai buvo išėję streikan už aukštesnes algas. Jie sakė, kad jie tarp žemiausiai apmokamų darbininkų Lenkijoje ir negali pragyventi. Streikieriai užėmė tramvajų garažus, kad neprileisti streiklaužiavimo.

Iš Varšuvos Lodzėn buvo atsiskubinę profesinių sąjungų (unijų) veikėjai, valdžios ir partijos vadai. Streikierių didelė delegacija, susidedanti iš 50 asmenų, susitiko su tais vadovais ir buvo pasiektas susitarimas. Algos bus pakeltos.

Streikui einant, armijos vairuotojai mieste vairavo karnius sunkvežimius, kad kitų pramonių darbininkai galėtų vykti darban. Vienoje vietoje neramūs elementai bandė išprovokuoti riaušes, bet policija juos išsklaidė. Buvo naudotos ašarinės dujos.

(Užsienyje apie tą streiką buvo pranešta kaip apie pusiau sukilimą. Buvo pieštas vaizdas, kad Lodzė — antras savo didumu po Varšuvos Lenkijos miestas — randasi beveik po apgulos stoviu. Čia vietoje esą korespondentai dabar sako, kad nieko panašaus nebuvo, kad streikas buvo ramus ir tvarkingas. Lenkijos komunistų vadovybė laikosi nuomonės, kad ir socialistinėje santvarkoje darbininkai turi teisę streikuoti, nors tam tikra prasme jie "streikuoja prieš save", jeigu jie jaučia, kad tam tikri specifiški jų reikalai yra pražiūrimi.)

Klausantis Chruščiovo kalbos

Ketvirtis milijono žmonių Markso-Engelso aikštėje...

Berlynas. — Apie ketvirtis milijono vokiečių darbo žmonių susirinko į Markso-Engelso aikštę, kad klausytis Chruščiovo kalbos. Ši aikštė, kuri prieš karą buvo žinoma kaip "Lustgarten" ("Aistros sodas") yra didžiausia aikštė Vokietijoje.

Į šį mitingą suvyko darbo žmonės specialiais traukiniais iš industrinių Berlyno priemiesčių ir aplinkinių miestų. Taipgi, sakoma, atvyko ir nemažai darbo žmonių iš Vakarų Vokietijos.

Chruščiovas kalbėjo rusiškai ir jo kalba sakinys po sakinio buvo verčiama vokiečių kalbon.

Jis griežtai kritikavo Vakarų Vokietijos kanclerį Adenauerį kaip militaristą, kuris stengiasi įvelti Vokietiją į naują pasaulinį karą.

Prieš tarybiniams vadams apleidžiant Berlyną, pasirašytas susitarimas tarp abiejų valdžių, taipgi tarp partijų. Susitarime sakoma, kad vienintelis realistinis priėjimas prie Vokietijos vienybės yra abiejų Vokietijos dalių federacija. Vokietijos vienybė yra pačių vokiečių reikalas. Dabar tos vienybės kelyje stoja Vakarų Vokietijos valdžia.

Vėliausios žinios

Pasaulio naujienos

Washingtonas. — Atstovų butas 256 balsais prieš 129 nutarė, kad reikia pakelti pašto kainas. Paprastas laiškas kainuos 4 centus, atvirukas 3, oro pašto laiškas 7.

Bet nutarimas dar nevirsta įstatymu, nes Senatas dar turi pasisakyti, o abejotina, ar tas bus padaryta dar šioje sesijoje.

Londonas. — Nusiginklavimo derybose, kurios dar tęsiasi Londone, tarybinis delegatas Zorinas sakė, kad klaida duoti Vakarų Vokietijos valdžiai veto teisę virš nusiginklavimo susitarimo.

Deli. — Indija pasirengusi iškilmingai švęsti savo nepriklausomybės dieną.

Georgetown. — Pilni rezultatai dar vis nepaskelbti, bet jau pripažįstama, kad kairioji Liaudies partija, kuriai vadovauja Jaganas, pasiekė laimėjimą rinkimuose.

Jeruzalė. — Egiptiečiai išlaisvino Izraelio jūreivį-žurnalistą Eitaną, kuris tapo suimtas Sueze, kai jis praplaukė Danijos laivu. Egiptiečiai atvežė Eitoną Gazon ir perdavė Izraelio pasienio sargybiniams.

Vatikanas. — Popiežius sako, kad jis nerems tų rasistinių Louisianos katalikų, kurie stoja prieš integraciją parapijinėse mokyklose.

Miami. — Čia suimti du Kubos piliečiai, pas kuriuos rastas ginklų arsenalas. Manoma, kad jie planavo tuos ginklus siųsti iš Floridos Kubon —sukilėliams.

Nors susilpnintas, įstatas turi būti priimtas: AFL-CIO

Chicago. — AFL-CIO pildomoji taryba ragino Kongreso Atstovų butą priimti civilinių teisių įstatymą, kokį priėmė Senatas. AFL-CIO vadovybė sako, kad gaila, jog įstatymas Senate tapo taip susilpnintas, bet "geriau šiek tiek, negu nieko". Panašias nuomones išreiškė Stevensonas, Rooseveltienė ir dauguma liberalinių senatorių. Tik vienas liberalinis senatorius, Morse iš Oregono, balsavo prieš, sakydamas, kad toks sugadintas įstatymas yra bevertis.

Tuo tarpu atstovų bute įstato priėmimas užblokuotas. Republikonų dauguma stoja prieš Senato versijos priėmimą. Republikonai teigia, kad jie nori geresnio įstatymo, bet yra įtarimo, kad jie nenori jokio, ir tik sakosi stoją už geresnį, bandydami pasidaryti "politinio kapitalo".

Demokratų dauguma Atstovų bute, iš kitos pusės, stoja prieš klausimo perdavimą bendrai Senato-Atstovų buvo komisijai, kad būtų išdirbtas kompromisas.

Atrodo, kad bus atidėliojimo ir net kalbama apie specialią sesiją, kuri būtų sušaukta gruodžio mėnesį.

Prieš įstatymą, kad ir apkarpytą ir susilpnintą, stoja kraštutiniai diksikratai, nors sakoma, kad jie balsuoja prieš tik dėl rekordo — šiaip jie įstatymo jo dabartinėje formoje nebijo.

NAACP, panašiai kaip AFL-CIO, sako, kad reikia priimti įstatymą, verčiau, negu jį visai atmesti, nes nežinia, kada galima bus priimti geresnį.

Sirija kaltina amerikiečius, kad jie bandė nuversti jos kabinetą

Damaskas. — Sirijos valdžia sako, kad Amerikos ambasada informavo įtakingus Sirijos asmenis, jog Amerika duotų Sirijai net $30,000,000 paramos, jeigu būtų nuversta dabartinė valdžia. Amerika žadėjusi Sirijai tokią finansinę paramą, jeigu šalyje įsisteigtų pro-vakarietiška valdžia, kuri atitrauktų Sirija nuo Egipto. Kita salyga buvo, kad Sirija padarytų taiką su Izraeliu.

Amerikiečiai suokalbiavę su buvusiu Sirijos diktatoriumi Šišekliu ir kitais reakciniais politikais.

Dabar Sirijos valdžia paskelbė, kad trys Ametrikos pasiuntinybės nariai turi apleisti šalį. Jie yra karinis atašė pulkininkas Malloy, ambasados antras sekretorius Stone ir vice-konsulas Jetton.

Tunisas. — Tunisijos valdžia įspėjo alžyriečius nacionalistus, kad jie kovodami prieš francūzus nepereitų Tunisijos sienos. Kuomet alžyriečiai partizanai pereina, juos paseka ir francūzai, ir tada kartais tenka patiems tunisiečiams susiremti su francūzais.

Tunisijos nacionalistų organizacijos smerkia valdžios pareiškimą. Kraštutiniai nacionalistai sako, kad Tunisija turėtu solidarizuotis su alžyriečiais ir stoti karan prieš francūzus.

Jakarta. — Musulmonų partijos Ulama veikėjas Soleh sako, kad pats prezidentas Sukarno atsakingas už didelius komunistų laimėjimus Javos savivaldybių rinkimuose. Soleh sako, kad Sukarno davė komunistams moralinės paramos ir faktinai padėjo jiems labiau, negu savo partijai — nacionalistams.

Rehabilitavo V.K. Blucherį

Maskva. — Tarybų Sąjunga rehabilitavo maršalą Vasilijų K. Blucherį. Kariškių organas "Krasnaja Zviezda" paskelbė, jog surasta įrodymų, kad maršalas Blucheris buvo ištikimas tarybinis karininkas ir tapo sušaudytas 1939 metais be pagrindo per taip vadinamus "valymus". Blucheris buvo vyriausias tarybinių jėgų Tolimuose Rytuose komandierius.

Schweitzeris atvyksta pasivečiuoti Europoje

Conakry, Afrika. — Profesorius Albertas Schweitzeris išvyko Vakarų Europon, kur jis pasisvečiuos kelias savaites. Schweitzeris, Nobelio taikos premijos laimėtojas, kaip žinia, čia vadovauja ligoninei.

Neseniai Schweitzerio iniciatyva žymūs viso pasaulio mokslininkai pasisakė už atominių ir vandenilinių bombų sprogdinėjimų sulaikymą.

Adenas. — Jemenan atplaukė septintas paskutinių savaičių bėgyje tarybinis laivas ir atvežęs ginklų.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY

The Laisve, Inc.

Established April 5, 1911

Every day except Sundays, Mondays and Holidays

110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

President CLEMENT BREADY; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year $10.00	Canada and Brazil, per year $11.00
United States, per 6 months $6.00	Canada and Brazil, 6 months $6.50
Queens Co. ..... $11.00 per year	Foreign countries, per year $15.00
Queens Co. ..... $6.50 per six mos.	Foreign countries, 6 months $8.00

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879

INDIJOS NEPRIKLAUSOMYBEI DEŠIMT METŲ

RUGPIŪČIO 15 DIENĄ sukako 10 metų, kai Indija buvo paskelbta nepriklausoma valstybe. Ši diena toje šalyje yra ir bus ilgai minima, kaip didelė tautinė šventė.

Indija — apie 360,000,000 gyventojų šalis. Tai antra gyventojų skaičiumi šalis pasaulyje; pirmoji — Kinijos Liaudies Respublika, turinti apie 600,000,000 gyventojų.

Indija atgavo savo nepriklausomybę ne be kovų. Tiesa, tos kovos prieš imperialistus britus buvo vedamos daugiausiai pacifistiniais būdais, Gandhio įtakoje. Išeidami iš Indijos, britai kurstė mahometonus, kad šie atsiskirtų nuo Indijos, na, ir apie 80,000,000 mahometonų atsiskyrė, sudarydami atskirą valstybę — Pakistaną.

Per ilgus metus britai imperialistai, valdydami Indiją, ją žiauriai plėšė, žmones išnaudojo, kiek begalėdami laikė juos tamsoje ir skurde. Milijonai, dešimtys milijonų indusų tebėra skurde ir šiandien, nes negalima net tikėtis, kad dešimties metų laikotarpiu tokia šalis galėtų panaikinti skurdą.

Indijoje dar vis tebėra milžiniška praraja tarp turto ir skurdo. Daugybė kunigaikščių ir kitokių "aukštų žmonių" tebegyvena prabangoje; yra daug ir kapitalistų, skaitančių savo turtą šimtais milijonų dolerių, bet greta to — yra milijonai žmonių, kurių gyvenimas mums nebeįsivaizduojamas.

Dabartinė Indijos vyriausybė, vadovaujama Nehru, jau atliko nemaža šalies gerbūviui pakelti į aukštesnį laipsnį. Ši valdžia deda pastangas gauti juo daugiau ekonominės paspirties iš Tarybų Sąjungos, taipgi iš Amerikos, kad su ta pagalba galėtų pastatyti daugiau fabrikų, daugiau hydroelektrinių jėgainių, daugiau nutiesti geležinkelių. Labai svarbu jai pakelti žemės ūkį, kuris per šimtmečius buvo apleistas.

Bet visa tai padaryti nėra jau taip lengva. Ims daug laiko, iki Indija pasivys labiau pramoningas šalis.

—:—

TURIME NEPAMIRŠTI, jog Indijoje dar tebeveikia anglų kalba kaip oficiali kalba, nors tą kalbą, sako patys indusai, temoka užtenkamai tik apie vienas procentas visų Indijos gyventojų.

Oficialiai skelbiama, kad Indijoje yra naudojama 179 kalbos; ten yra 544 dialektai (žodžių tarmės, nesuderinamos su jokia bendrine kalba). Dar vis tik tebegalvojama, kad neužilgo turės būti visi verčiami mokytis hindų kalbos, kaip oficialės kalbos; **hindi** yra plačiau vartojama už kitas indusų kalbas.

Esant tokiai padėčiai, galima įsivaizduoti, koks dar didelis šalyje yra analfabetiškumas, beraštystė, koks žmonėse tamsumas tebeviešpatauja.

—:—

MINISTRŲ PIRMININKAS Nehru yra pakartotinai pasakęs, jog Indija privalo eiti link socializmo. Tai nepatinka Indijos kunigaikščiams, nepatinka fabrikantams-kapitalistams. Nepatinka tokis Nehru pasisakymas ir Amerikos kapitalistams. Čia nuolat abejojama, nuolat dvejojama duoti Indijai ekonominę paspirtį ar neduoti?

Iš kitos pusės, Indijos Komunistų partija ragina Nehru valdžią, kad ji juo greičiau darytų žygius, kurie padėtų varge skęstančiųjų masėms. Komunistai ragina atimti iš dvarponių žemę ir duoti ją tiems, kurie dirba.

Neperseniai įvykusiuose Indijos parlamento rinkimuose, nedidelėje (apie 13,600,000 gyventojų) provincijoje buvo išrinkta į seimelį dauguma komunistų. Naujoji (komunistų) valdžia tuojau pradėjo žygius vargdienių gyvenimui pagerinti. Ir ji rengia projektą įstatymui, pagal kurį žemė turėtų būti paimta iš dvarponių ir atiduota tiems, kurie ją dirba. Naujoji valdžia jau nustatė darbininkams algų minimumą; ji ruošia visą eilę kitų reformų, kurias pravedus, aišku, dar nebus socializmas, tačiau bus atlikti dideli darbai liaudies būviui pagerinti.

Į Karelos valdžios reformas šiandien atidžiai žiūri visos Indijos darbo žmonės. Jei jos ten sėkmingai bus pravestos, be abejojimo, visoje Indijoje kils didesnis masių bruzdėjimas, kad visur tai būtų padaryta.

—:—

TARPTAUTINĖJE SITUACIJOJE Indija užima neutralę poziciją. Ji priešinga karui, ji visur griežtai pasisako už taiką. Jos valdžia kiek begalėdama bando tarpininkauti tarp socialistinių (taikių) tautų ir tarp kapitalistinių (agresyvių). Dėl to Indijos atstovų išstojimai Jungtinėse Tautose labai dažnai susilaukia piktų puolimų iš kapitalistinių (agresyvių) šalių spaudos ir valdinių pareigūnų.

—:—

INDIJOS RESPUBLIKA jau išgyveno dešimt metų. Per tą laiką jos žmonės dalyvavo jau dvejuose visuotiniuose balsavimuose. Jau tik tas faktas, kad jie dalyvavo balsavimuose, rodo indusų politinį brendimą, jų rūpinimąsi savo šalies dabartimi ir ateitimi.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

DIEGO RIVEROS BALSAS

Žymusis Meksikos dailininkas Diego Rivera atsišaukia į visus galvojančius pasaulio žmones, kad jie kovotų prieš atominių ir hydrogeninių bombų bandymus.

Tie bandymai ne tik teršia (nuodija) atmosferą, sako dailininkas, bet jie daro pavojų taikai.

Reikia pasakyti, kad šiemet, minint 12 metų sukaktį nuo to, kai buvo numesta ant Hirošimos miesto atominė bomba, viso pasaulio žmonės —mokslininkai, dailininkai, visuomenininkai — tarė savo protesto žodį prieš atominių bombų bandymus.

SIELOJASI BE JOKIO REIKALO

"Vaduotojų" spauda sielojasi dėl to, kad keletas tūkstančių Lietuvos jaunų žmonių išvyko į Kazachstaną padirbėti tarybiniuose ūkiuose, padėti nuimti derlių.

Na, ir kodėl tie ponai aušina burnas? Ar jie mano, jog tuo būdu įtikins ką nors, kad Lietuvos jaunimas prievarta siunčiamas "verstiniems darbams?"

Lietuvos jaunuoliai, kaip dori piliečiai, kaip darbingi žmonės, vyksta į Kazachstaną atlikti labai naudingą darbą, už kurį jiems gerai apmoka. Derliaus nuėmimas yra vienas iš garbingiausių darbų, visuomeniškai naudingų.

"Laisvintojų" spauda, liedama krokodiliaus ašaras, galvojančio žmogaus neįtikina, o tik parodo savo žioplumą.

NE KAIP IR PAS JUOS

Clevelando tautininkų Dirva rašo:

"Reikalas labai rimtas. Lituanus redaktorius Vytautas P. Vygantas redakcijai atsiuntė pluoštą davinių, kurie sako, kad iki šiol vykdytas to žurnalo rėmimo vajus davęs blogus rezultatus. Iš surinktos sumos jie padengsią tik turėtas skolas ir galėsią išleisti dar vieną numerį. O kaip po to bus — jie patys nežino".

Prisipažinsime, mes tokio žurnalo kaip "Lituanus" nesame matę. Bet matyt, jis yra kur nors leidžiamas, ir atrodo, kad jo išleidimas eina prie galo.

Reikia pastebėti, kad dipukai Amerikoje yra pristeigę daug visokiais pavadinimais laikraštėlių, kuriuos, matyt, skaito tik patys leidėjai ir redaktoriai.

KALBANT APIE UŽDANGAS

Laikraštis Darbas rašo:

"Jau net pačios Amerikos žurnalistas Drew Pearson, per agenciją ESP, Montevidejaus dienraščiams perdavė štai kokią žinią:

"Amerika vengia bet kokių kultūrinių ryšių su Tarybų Sąjunga. Po atsilankymo tarybinių žemdirbių Š. Amerikoje 1955 m., kita tokia delegacija jau nebuvo įleista. Dar Rumunija dėjo pastangas, kad jos žemdirbių delegacija gautų leidimą bent 90 dienų laiko tyrinėti Amerikos augmeniją ir darbo metodus. Bet buvo įsileistas tik vienas rumunas žemdirbys ir ne ilgesniam laikui, kaip 60 dienų. Maskvos baletas ir folklorinis dainų ansamblis aplankęs Europos šalis, į Amerika negalėjo nuvykti dėl veikiančios prie amerikinės geležinės uždangos policinės procedūros, pagal kurią svečiai iš Tarybų Sąjungos turi palikti pirštų nuospaudas.

"Ant Tarybų Sąjungos rubežių, tuom tarpu, nieko tokio panašaus nėra. Vien praeitais metais Tarybų Sąjungos tautas aplankė apie 17 tūkstančių moksleivių iš įvairių Europos, Azijos ir kitų kraštų. Praeitą vasarą — apie 100,000 turistų. Net Š. Amerikos teatro ansamblis, su perstatymu operos 'Porgy and Bess", su dideliu pasisekimu, važinėjo po Tarybų šalį.

"Jei prie to, kas pasakyta, dar pridėsime būsimąjį Jaunimo festivalį, kuris šį mėn. prasideda Maskvoje ir ten sutrauks šimtus tūkstančių viso pasaulio šalių jaunuolių, tai gausime vaizdą, kad propagandos burbulas apie tarybinių rubežių neperžengiamumą jau seniai sprogęs.

"Pripažįsta žurnalistai, kad toji uždanga Amerikai daro didelę ir gal net neįkainuojamą žalą".

SKAITYTOJŲ BALSAI

ŠNIPAI IR DIVERSANTAI

Daug kalbama apie vengrus pabėgėlius. Jie esą didvyriai ir socialistinių valdžių kankiniai! Jie esą didžiausi demokratai!

Bet kaipgi yra tikrenybėje? Paveiksluose jie atrodo apyriebiai, gerai apsirėdę ir nekurie net nusipenėję. Jie ne tik kad labai panašūs, bet ir gali būti taip vadinami "vakarinių jėgų" šnipai, diversantai ir oportunistai.

Amerikos milijonai dolerių iš darbo žmonių kišenių, surinkti taksais, be paliovos pilama ant kapitalistinės propagandos malūno. Tie milijonai dolerių suka propagandos malūno ratą. Jie oro bangomis siunčia per taip vadinamą Free Voice of America. Skleidžia debesis propagandos, taipgi balionus su lapeliais, raginančiais rytinės Europos žmones sukilti prieš socialistines valdžias. Tie Amerikos milijonai riebiai apmoka visokiems šnipams ir diversantams, kurie per Austrijos rubežių šmugeliuoja į Vengriją ne tik fašistines idėjas, bet ir vakariečių parūpintus ginklus.

Tas ne tik atgaivino užsilikusį fašizmo gaivalą, bet šiek tiek paveikė ant silpnesnio vengrų proto. Dėl neapdairumo vengrų tuolaikinės vyriausybės, šnipams, diversantams ir vengrų tautos išgamoms pasisekė sukelti sumišimą. Devyngalvis fašizmo smakas vėl pakėlė savo galvą ir vėl pasirodė pilnoj hitlerinės gadynės žiaurumų formoj.

Įdūkę fašistai skerdė nekaltus žmones šimtais; korė teisėtus miesto valdininkus ant lempų stulpų ir, pagal raportus iš patikimų šaltinių, žudė žmones tokiais būdais, kokių niekuomet žmonių istorijoj dar nebuvo užrekorduota.

Tai matote, kokiais paukščiais tie Vengrijos pabėgėliai daugumoje yra, ir kokius gaivalus mes, amerikiečiai, taip globojame!

J. P. Bevardis

JONAS KAŠKAITIS

MEMUARŲ SERIJA

Mokslo, darbo kovingi keliai

Jurgis Smalstys

Kruvinieji buržujai tie patys,
Pasigriebę tėvynės vadžias,
Jurgį Šmalstį prie sienos pastatė
Ir nukirto dienas jo skaisčias.

Revoliu'jos studentą veikėją,
Žydrą žiedą gimtų Kamajų,
Pasalkandom nukando, nudėjo —
Narsų karį gadynių naujų...

Šaltoj žemėj kaimynas ir draugas,—
Jį garbingai, dėkingai minės
Kamajiškių apylinkėj daug kas,
Pagarba jam tikra nuo manęs!

Patarėjas drąsus, bendražygis
Revoliuc'jos siaubingų dienų,
Mūšių dirvoj išaugęs, pražydęs, —
Kovų sakalą drąsų menu.

Geg. 17, 1957

Juozas Zakarevičius

O studentas Juza Zakariaučius
Užkapotas kazokų žiaurių...
Kaip kalėjime sumuštas jaučias?
Kas gi žino? Žinių neturiu...

Irgi draugas, kaimynas kriaunietis,
Revoliuc'jos narsusis karys!
Karštas kraujas tą naktį pralietas...
Žiaurūs žvėrys tik taip padarys.

Jis ligoninėj mėnesį visą —
Taip sutinęs juodai mėlynai,—
Jaunas kalinio kūnas uždviso,—
Blėsta gęsta kovų milžinai.

Žvaigždžiaakio marksizmo skelbėjo
Pasigedo artojai Kriaunų,—
Lenkė galvas kaimiečiai, gedėjo —
It sulaužytų medžių jaunų...

Geg. 18, 1957

Kaip gėlė, jaunas Landsbergs nuvyto—
Gimnazistas — carizmo auka:
Mintauja sudrebėjo tą rytą,—
Jis kalėjime žuvo — už ką?

Kuopos jo uždraustos politinės
Raštus skaitant sučiupo šnipai:
Kas draugai? Tardė, mūšė, kankino,—
Štai jau laukia lavono kapai...

Pakasynų proces'joj maršavom,
Visas miestas, it marių audra,
Nešėm karžygį taurųjį savo,
Mus stebėjo dienelė žydra.

Himnai, vėliavos vėrė krūtinę,
Keršto rožėm žydėjo veidai,—
Stūmė, jungė—į kovą vadino,
Kaip šratai marsalietės aidai!

Geg. 18, 1957

Antrasis Pabaltijo Teatrinis Festivalis

(Laiškas iš Vilniaus)

Cegužės pabaigoje ir birželio pradžioje senajame Vilniuje vyko didelė meno šventė. Devynias dienas čia truko Baltarusijos, Lietuvos, Latvijos ir Estijos pajėgiausių teatrinių koletkyvų kūrybinės varžybos —antrojo Pabaltijos teatrinio pavasario baigiamasis etapas. Tokios varžybos tampa tradicija. Pradžia joms buvo padaryta pereitais metais Rygoje, kur dalyvavo Estijos, Latvijos ir Lietuvos teatrai. Šiemet Pabaltijos teatriniame pavasaryje dalyvavo ir Baltarusija.

Šiltai ir svetingai, kaip artimus draugus, stipriai spausdami rankas, su širdingo sveikinimo žodžiais ir gyvų gėlių puokštėmis sutiko vilniečiai savo svečius. Antrasis Pabaltijo teatrinis pavasaris šventiškai papuoštoje Lietuvos sostinėje nuo pat pradžios ryškiai pademonstravo keturių respublikų tautų draugystę, glaudžius jų meno veikėjų ryšius. Šis stambus Tarybų Paabltijo kultūrinio gyvenimo įvykis patraukė plačiųjų darbo žmonių masių dėmesį.

Pirmąją šventės dieną Vilniaus Akademinio operos ir baleto teatro scena buvo suteikta baltarusių aktoriams. Buvo parodyta pjesė "Lakštingala" — baltarusių literatūros klasiko Z. Biadulios kūrinys, pastatytas Baltarusijos Akademinio Jankos Kupalos vardo teatro. Tai tikrai liaudinis spektaklis apie valstiečių baudžiauninkų kovą už laisvę. Vaizdžiai, rodantys valstiečių sukilimą prieš dvarininkus-baudžiavininkus XVIII amžiaus pradžioje, koloritiniai spektaklio herojų valstiečių paveikslai palieka žiūrovams neišdildomą įspūdį. Su pasisekimu ši pjesė ėjo ir sekančią dieną.

Po to pasirodė rygiečiai. Latvijos Janio Rainio vardo dailės teatras dvi dienas rodė Latvijos liaudies poeto ir dramaturgo Janio Rainio simbolinę pjesų "Grojau, šokau" (Velnio naktis). Pirmą kartą šis spektaklis buvo pastatytas pereitų metų pabaigoje — minint teatro įkūrėjo ir nuolatinio jo vadovo TSRS liaudies artisto Eduardo Smilgio 70-ąsias kūrybinės veiklos metines. Vaizduojantis ilgaamžę pavergtųjų kovų prieš engėjus, persunktas tikros patetikos ir filosofinės romantikos, jis susilaukė pelnyto visuotinio pripažinimo. Latvijos teatras pasižymėjo savitu, labai temperamentingu šios pjesės režisūros sprendimu ir aukšta artistine kultūra. Aktoriai meistriškai nupiešė spektaklio personažų vaizdus. Tai ir suprantama. Juk jie vaidino roles savo mylimojo dramaturgo, kurio pjesė "Indulis ir Arija" teatras pradėjo savo gyvavimą...

Latvius pakaitė estai — Talino Akademinio Kingisepo vardo dramos teatro artistai. Jie parodė E. Raneto pjesę "Sąžinė" šių dienų tema. Per keturis savo veiklos dešimtmečius šis teatras nuolat ieško naujo, siekia tikro liaudiškumo mene. Jo repertuare, kaip ir kitų Pabaltijo teatrų repertuare, vyrauja nacionalinė dramaturgija. Kolektyve dirba talentingi meistrai. Estų aktorių pasirodymas Vilniuje susilaukė prideramo reiklių žiūrovų įvertinimo.

Baigiamuosiuose antrojo Pabaltijo teatrinio pavasario spektakliuose Baltarusijos M. Gorkio vardo Rusų dramos teatras parodė populiariąją S. Višnevskio pjesę "Optimistinė tragedija," o Kauno muzikinis dramos teatras, vienas jauniausių Lietuvoje, parodė J. Grušo tragediją "Herkus Mantas."

Birželio 4 d. įvyko antrojo Pabaltijo teatrinio pavasario dalyvių suvestinė konferencija.

Teatrų veikėjai papasakojo savo planus būsimajam sezonui. Buvo dalykiškai kalbama apie režisieriaus ir aktoriaus savitarpio santykius, apie menininko principiškumą, išorinę spektaklio išavizdą, masinių scenų vaidmenį, apie stilių, pastatymų savitumą ir t. t.

Daug kupinų susižavėjimo atsilepimų buvo pareikšta apie kolektyvus, sukūrusius "Optimistingą tragediją" ir "Herkų Marką." Baltarusiai padovanojo žiūrovams įkvėpingą spektaklį apie tarybinių žmonių revoliucinį didvyriškumą, neregėtą jų narsumą, o lietuviai — pirmą nacionalinę liaudies tragediją apie savo herojinę praeitį, kurią scenoje talentingai įkūnijo režisierius G. Vancevičius, dailininkas J. Jankus ir jaunas aktorių kolektyvas.

Be šių dviejų spektaklių "Teatrinio pavasario" žiūrovai kaip vieną geriausių pripažino pjesę "Grojau, šokau," kurią pastatė Latvijos Janio Rainio vardo dailės teatras. Antrojo Paabltijo teatrinio pavasario laureatų pereinamasis prizas, priskirtas trims teatrams, perduotas saugoti M. Gorkio vardo baltarusių teatrui. Visus tris pripažintus geriausiais spektaklius pasiūlyta įtraukti į repertuarą įvyksiančio šiemet Maskvos teatrų festivalio, skirto Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 40-osioms metinėms. Latvijos TSR Janio Rainio vardo dailės teatro vyriausiajam režisieriui — spektaklio "Grojau, šokau" pastatytojui TSRS liaudies artistui E. Smilgiui, Lietuvos nusipelniusiam meno veikėjui J. Jankui, šiame spektaklyje Kolčio vaidmenį atliekančiam Lietuvos liaudies artistui J. Lauciui ir grupei kitų svarbiausių keturių respublikų aktorių suteikti "Teatrinio pavasario" laureatų diplomai ir garbės ženkliukai. Visi penki dramos teatrų kūrybiniai kolektyvai, dalyvavusieji Pabaltijo teatriniame pavasaryje, apdovanoti Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos garbės raštais.

Iškilmingai ir džiaugsmingai pasibaigė Vilniuje puikioji Pabaltijo tautų teatrinio meno šventė.

L. Vasilienė

Laiškas Redakcijai

Draugai laisviečiai! Šiame voke rasite perlaidą $150 vertėje. Tai dalis uždarbio nuo spaudos pikniko, kuris buvo paskmingas.

Liepos 14 diena buvo labai puiki. Net ir Petras Šolomskas mums paspaudė dešinę. O iš Chicagos buvo atvykęs svečių pilnas busas. Dalyvavo ir draugai kanadiečiai. Malonu buvo sutikti senus draugus.

Ačiū visiems svečiams, visiems, kurie dalyvavo; taipgi ačiū pikniko vedėjams ir visiems, kurie piknike dirbo. Draugės ir draugai sunkiai per dieną dirbo, aptarnaudami pikniko dalyvius. Taipgi ačiū S. J. Jokubkai už pasakytą kalbą piknike.

Visiems, visiems didelis, nuoširdus ačiū!

Pikniko rengimo komisija

(Laisvės personalas dėkoja draugams detroitiečiams už pinigus. — **Red.**)

Berlynas. — Tarybinė delegacija su Chruščiovu iš vienos pusės ir Vokietijos (Rytų) Demokratinės Respublikos vadai iš kitos, baigia išdirbti susitarimą tarp valdžių ir partijų. Spauda, Vakarų Vokietijos, lygiai kaip Rytų, sako, kad Chruščiovo vizitas buvo didelis arba bent žymus pasisekimas.

ŠENAS VINCAS

REALAUS GYVENIMO KELIU

(Tąsa)

Redaktoriui kopijuojant tą raščiuką, policijantas pridėjo: "Tą gaivalą, jeigu dar nepaspruko, reikia būtinai sugauti ir padėti saugioje vietoje, kad kol gyvas iš ten neišeitų. Jis pašovė vieną iš viršininkų plantacijose ir pabėgo, gyvatė!"

"Bet, viršininke, jūs klaidą darote, viešai jo ieškodami. Juk jis, pamatęs laikraštyje tokį pareikalavimą, aišku, nestovės čionai", pastebėjo redaktorius.

"O kaip tu, prakeiktas kvaily, pagausi žiurkę, neišvijęs jos iš urvo? Tas pareiškimas iškrapštys jį iš urvo, o bėgdamas įklius į mūsų kilpas!" Atsakė kvatodamas policijantas. Paskui paspaudęs ranką redaktoriui ir Edžiui, išėjo savais keliais.

Jam išėjus, abudu vaikinai atsidūsėjo ir tylėdami, žiūrėjo į vienas antro akis. Paskui redaktorius tarė: "Ar dabar jau supranti, vaikine, ant kokio trono sėdi?"

"Suprantu. . . Aš pavojingas jiems.kirminas, kurį nori sutrėkšti. Bet gali būti ir taip, kad žuvis suės kirminą, žvejys—žuvį, o kirminas abudu".

Redaktorius gardžiai nusijuokė, o Edis atkišo ranką tardamas: "Duok dešinę ir likis sveikas. . . Aš privalau neštis'.'

"Bet kur ir kaip? Tiesa, jūs neišrodote ant valkatos, bet jie jus gali sulaikyti, kaipo kokio laikraščio reporterį, o bekamandinėdami atrasti ir ženklus, ir sveikas dingęs".

"Tai ką jūs patariate man daryti?"

Pastarasis valandžiukei užsimąstė. Paskui priėjo prie Edžio: "Parodykit patį paviršutiniškiausią ženklą". Ir apžiūrėjęs pridėjo: "Netaip jau aiškiai užmatomas, bet visgi atsargumas vietoje. Tačiau tiek to, einam užkąsti, o paskui rasime ir išeitį. Beje, o kokiu vardu aš jus perstačiau jam?"

"Tai aš pats susigriebiau — Jurgis Ekmanas".

"Tai ir einam, Jurgi Ekmanai".

Abudu vaikinai nusijuokę, išėjo ant gatvės ir, šnekėdami apie sportą, perėjo kelis skersgatvius, įėjo į restauraną, užsisakė po stiklą alaus, pietus, šnekučiodamiesi pradėjo valgyti.

Baigus pietus, redaktorius pasiteiravo: "O kaip su kaptalu sustovite?"

"Tuo tarpu dar sustoviu neblogai. Ačiū".

Kada juodu sugrįžo vėl į redakcijos kambarį, redaktorius nusikabino telefono ragelį, paprašė numerio, o jį gavęs, prabilo: "Klausyk, Džene. Ar tu norėtum ši vakarą pasivažinėti? Labai gerai. O ar tu negali gauti ir kitą merginą? Taip, man ir vienos užtenka, bet aš čia turiu savo draugą. Gerai. Mudu apie šeštą valandą būsime pas jus. . . Būkite apsirengusios, nes mes norime biskutį toliau pavažiuoti. Lik pasimatymo".

"Klausyk, broli. Kokias baikas jūs krečiate? Argi nežinote, kokiame suole aš sėdžiu?"

"Tame ir dalykas, Jurgi Ekmanai. Rizikas, tai lyginai kozirai — išloši, ar praloši, tai klausimas. Bet aš sudarau taip, kad bus išlošta ir nei iokia krūmuose tupėdama laputė nesulos".

Edis nusijuokė ir drūčiai paspaudė antrojo ranką, paačiavo ir dadėjo: "Aš dar tokius kursus nesu perėjęs ir taip gudravoti nemoku".

Tuo tarpu laikraščio korektomis nešinas, įbėgo nusitepusiu veidu vaikėzas, pametė korektų kaspinus ant stalo, sudavė redaktoriui ranka per petį ir vėl išbėgo. Tuomet redaktorius paprašęs Edį į talką, abudu susmeigė akis į gremėzdiškai atspausdintas eilutes ir pradėjo vienas raides perbraukti, o tarp kitų sprausti praleistas raides.

Kada darbas buvo baigtas, vaikinai leido laiką tik taip sau besikalbėdami apie sportą, juokaudami ir cigaretus naikindami. Paskui pirmajam paklausus, kurllink šis norėtų važiuoti ir šiam pasakius, kad rytų link, pirmasis padavė penkdolerinę ir dadėjo: "Gal prisieis ir pašvilpauti. Tad nepasirodyk pigiu sportu. Užmiršk, kad esi kontrabanda ir būk tikras universiteto ablavukas".

Paskui pirmajam pasižiūrėjus į laikrodėlį ir pasakius, kad jau bus laikas važiuoti — abudu išėjo, perėjo skersai gatvę, atsidarė garažą, sėdo į automobilį ir išvažiavo.

Jiems išvažiavus į darbininkų apgyventą miestelio dalį, prisiartino prie būrio žmonių, kurį sudarė daugumoje tik apdriskę vaikėzai, redaktorius prisuko automobilį prie šaligatvio, apsistojo ir pajuokavo: "Laiko dar turiva, tai pažiopsokiva į nemokamą spektaklį. Tai susirinkimų ir žodžio laisvė!'.

Antroj pusėj gatvės, ant viršaus nediduko garažo, žvangėdami byrėjo langų stiklai, kyščiojo policistų alkūnės, kilo buožės ir krito ant žmonių galvų, o į juos lekiojo krėslai, atsimušinėjo į langus, žvangindami jų stiklus.

Paskui pradėjo trauktis atbuli žiopsotojai, o laiptais žemyn pradėjo ragožiuotis kruvini, sudraskytais drabužiais, balti ir juodi žmonės, vyrai ir moterys. Gi apačioje stovintieji policijantai griebė juos už apykaklių ir grūdo jau į gatavai stovinčius policijos automobilius. Tai matydamas, redaktorius pašnibždomis prabilo:

"Aš sakiau, kad taip bus, kad nereikia striošintis su mitingu ir rezoliucijomis. Bet tie biedni velniukščiai nepaklausė ir ve kokios pasekmės!"

"Tai kasgi čia per peštynės?"

"Tai Komunistų partijos kuopelės ir kokios tai unijos salė ir raštinė. Dar ir aš išmečiau jiems penkinę ant krėslų. Kolei viskas buvo ramu, su jais niekas nesiskaitė, galėjo vadovautis konstitucijos suteikiama laisve. Dabar, suprantama, viską sudaužys, juos sugrūs į kalėjimus, nuteis ir medvilnės plantatoriai gaus pigių darbininkų — 20 centų į dieną. Juk tos protestų rezoliucijos, kad ir už poros savaičių nuo vakarykščio įvykio tiek pat būtų buvę geros. Aš juos perspėjau, nes žinojau, kad taip bus".

"Jūs prigulite prie Komunistų?"

"Visai ne. Aš tik jiems simpatizuoju ir paremiu pinigiškai. Jie manim pasitiki, nes aš juos visuomet perspėju, kuomet maišydamasis ir antroje pusėje, sužinau, kas ant jų sprando rengiama".

Trys policijos trokai, prigrūsti sumuštų ir sudraskytų žmonių, daugumoje jaunuolių, nuvažiavo savais keliais. O likusieji policistai, keletui vaikėzų prigelbstint, baigė savo vaidinimą: Išmušė vieno lango rėmus, mėtė laukan krėslus, knygas, laikraščius, Markso, Lenino, Stalino ir kitų žymesnių revoliucionierių atvaizdas, o vaikėzų būrelis nešė ir krovė juos ant vidurio gatvės į vieną krūvą ir uždegė.

Pagaliau, darbą baigę, nulipo žemyn ir policistai, vienas nešėsi kokius tai popierius, o pats viršininkas — rašomąją mašinėlę, kuri jam ar jo vaikams, matyti, buvo reikalinga.

"Spektaklis baigtas", atsidūsėjo Edis. "Tikrai taip. Bet kažin, kodėl joks senas poňas, su aukšta skrybele ant galvos, nepasitinka aktorių prie užpakalinių teatro durių?" Juokdamasis paklausė antrasis.

Autmobilis sutriūbijo, žiopsotojai prasiskyrė ir vaikinai pasinešė pirmyn. Gi nepraslinkus nei pusvalandžiui, jau mūsų Edis, sėdėdamas užpakalinėje automobilio sėdynėje, turėdamas peteliškę po pažastimi — lėkė po 60 mylių į valandą, nešdamas savo kudašių iš pavojaus, rodydamas nosį kelius patriuliuojantiems ir jį gaudantiems sargams.

DALIS PENKTA

Per vienus spąstus peršokęs, išoka į kitus

Atsidūręs net pačiam viduryje kitos valstijos, mūsų Edis, gerai pasilsėjęs, sugijęs, jautėsi labai gerai kūnu, bet sirgo siela, Mariutės pasiilgimo liga. . . Jis galėjo išpirkti biletą, sėsti į traukinį ar busą ir už poros parų būti jos glėbyje, bet jį nuo to sulaikė net kelios priežastys.

Pirmoji priežastis buvo ta, kad jautėsi dar nėra baigęs gyvenimo universiteto, neišdavęs pilno egzamino. Antroji tai pinigai jo rankomis uždirbti ir sutaupint jam buvo labai brangūs. Jis juos skaitė teisėtai jam priklausančiais ir nebūtų mainęs savo vieno dolerio ant savo tėvo šimtinės! Trečias jo išvedimas buvo tas, kad legališkai važiuodamas, neturės jokio įvairumo, nieko nepatirs ir nepasimokys. Jis laikėsi to klajūnų posakio: "Už pinigus nusipirkęs biletą, tai bile durnius gali nuvažiuoti kur tik nori. Bet nuvažiuok kur nori be bileto ir pinigų, tai būsi bent vyras!"

(Bus daugiau)

Lietuvos baletistai

J. Juzeliūno baleto "Ant marių kranto" pirmojo veiksmo pabaigoje yra tokia scena: ištuštėjusiame jūros krante po gyvo žvejų susitikimo pasirodo jaunas vaikinas, apsirengęs kareiviška palaidine be antpečių, su kuprine ant nugaros. Tai grįžta į namus demobilizuotas tarybinis karys Marius. Viskas čia, ant jūros kranto, jam miela ir brangu: auksinis smėlys ir bangų mūšos gaudesys, žvejų tinklai ir dervos kvapas nuo valčių. Apimtas karštos gimtojo krašto meilės, galingai skambančios jaudina n č i o j e muzikoje, Marius pribėga prie pakrantėje stovinčios pušies ir prisiglaudžia skruostu prie grublėtos jos žievės...

Kiek gilaus jausmo ir nuoširdaus pergyvenimo įdeda į šią nedidelę sceną pirmas ir pagrindinis Mariaus partijos atlikėjas Lietuvos nusipelnęs artistas Henrikas Banys! Šis epizodas iš jo nereikalauja nei sklandomų šuolių, nei svaiginamų piruetų. Bet kiek darbo teko įdėti jaunajam šokėjui į tuos negausius ir natūralius judesius, kuriais jis išreiškia pakilusią nuotaiką ir susijaudinimą grįžus į savo gimtinę!

H. Banys atėjo į lietuvių baletą pokario metais. Jį atvedė čia karštas troškimas išmokti nuostabaus meno, kurį jis lig tol buvo matęs tik iš žiūrovų salės, ir tai tik keletą kartų. Nepaprasti jaunuolio gabumai, atkaklus kasdieninis darbas per keletą metų, nesavanaudiška pagalba, kurią jam suteikė vyresnieji draugai iš baleto, ypač respublikos nusipelniusi artistė G. Sabaliauskaitė, padėjo jam iškilti į žymiausių Vilniaus operos ir baleto teatro baleto solistų tarpą. Per lietuvių literatūros ir meno dekadą, įvykusią Maskvoje 1954 metais, jo meistriškumas susilaukė aukšto įvertinimo iš reikliosios sostinės publikos ir centrinės spaudos, o po dekados jaunajam šokėjui buvo suteiktas vyriausybinis apdovanojimas ir nusipelniusio artisto garbės vardas.

Dabar, kai H. Banys jau keletą metų yra nepakeičiamas G. Sabaliauskaitės partneris, žiūrovai visada žavisi tais spektakliais, kur jie šoka abu. Jie sėkmingai dalyvauja klasikiniuose rusų baletuose — Čaikovskio "Gulbių ežere" ir "Miegančioje gražuolėje," Glazunovo "Raimondoje," taip pat Delibės "Kopelijoje" ir Adomo "Žizelėje," Kreino "Laurensijoje" ir Asafjevo "Bachčisarajaus fontane," Minkaus "Don Kichote," "Pere Giunte" pagal Grigą, Morozovo "Daktare Aiskauda," K l e b a n o v o "Svetlanoje" ir, suprantama, Pakalnio "Sužadėtinėje" bei Juzeliūno "Ant marių kranto."

Yra lietuvių baleto scenoje dar viena įžymi pora — nusipelniusieji artistai T. Sventickaitė ir H. Kunavičius. Jie taip pat yra įsavinę visas pagrindines baleto repertuaro roles, ir jų pasirodymai visada susilaukia pelnyto pasisekimo žiūrovų tarpe. Ilgai įstringa atmintyje, kaip talentinga balerina T. Sventickaitė šoka Odetos-Odilijos — merginos-gulbės "Gulbių ežere." Puikia technika džiugina H. Kunavičius, atlikdamas Zigfrido partiją ("Gulbių ežeras"), Vaclavo ("Bachčisarajaus fontanas"), Jonio ("Ant marių kranto") ir kt.

G. Sabaliauskaitės ir T. Sventickaitės, H. Banio ir H. Kunavičiaus asmenyje išaugo puiki pakaita vyresniajai lietuvių baleto kartai. Tiesa, kai kuriuose Lietuvos baleto repertuaro spektakliuose kartu su jaunaisiais šokėjais dar dalyvauja ir lietuvių baleto scenos veteranai — respublikos liaudies artistai M. Juozapaitytė ir B. Kelbauskas, nusipelniusi artistė J. Jovaišaitė, bet pagrindinis apkrovimas jau per visus pokario metus tenka jaunajai kartai. Ir kaip tik dėka to, kad vyresniosios kartos artistai atsidėję ugdo sau pamainą ir perteikia jaunimui savo meistriškumą ir patyrimą, ypatingą pasisekimą paprastai turi tie spektakliai, kuriuose dalyvauja įvairių kartų artistai.

Į svarbiausias partijas iškeliamas gabus jaunimas iš trupės šokėjų tarpo. Dar per dekadą puikiai atliko linksmos, temperamentingos merginos Onės vaidmenį ("Ant marių kranto") ir nusipelnė visų simpatijas R. Janavičiūtė. Vėliau ji su pasisekimu šoko pagrindines partijas Čaikovskio baletuose "Kopelija" ir "Raimonda." Tiek klasikinio, tiek ir charakteringojo repertuaro rolėse pasirodo taip pat jauna šokėja A. Tumalevičiūtė. Daugelį atsakingų patijų atlieka A. Ruzgaitė, I. Kalvaitytė, N. Makarova ir kiti.

Neseniai teatro baleto kolektyvas vėl pergyveno laimingą savo gyvenimo įvykį—žiūrovams buvo p a r o d y t a premjera, naujas lietuvių baletas "Audronė," kurį sukūrė kompozitorius J. Indra ir baletmeisteris V. Grivickas. Jeigu J. Pakalnio po karo pastatytas baletas "Sužadėtinė" apie lietuvių baudžiauninko sunkią dalią ir kovą, o J. Juželiūno baletas "Ant marių kranto" buvo skirtas šių dienų temai, tai "Audronė" perkelia žiūrovą į giliąją senovę, pavaizduodama lietuvių tautos kovą prieš kryžiuočius, už vieningos Lietuvos valstybės sudarymą. Ir šį kartą gerai užsirekomendavo libreto autorius ir baleto pastatytojas V. Grivickas, pirmiau išgarsėjęs kaip vienas iš baleto "Ant marių kranto" autorių ir pastatytojų.

Lietuvių baletas mūsų dienomis gyvena tikro suklestėjimo laikotarpį. Kiekvienas teatrinis sezonas atneša kolektyvui vis naujų kūrybinių laimėjimų ir iškelia į pirmaujančių artistų tarpą vis naujus vardus. Ir nebetoli ta diena, kai baleto scenoje pasirodys ištisa grupė jaunų šokėjų — jaunuolių ir merginų, kurie, prityrusių meistrų vadovaujami, dabar ruošiasi įkvėpingam scenos darbui.

Hanoveris. — Vakarų Vokietijos socialdemokratų vadas Ollenhaueris atvirai sakė, kad kancleris Adenaueris, ką jis nesakytų, faktinai stoja prieš Vokietijos vienybę, nes jis žino, kad suvienytoje Vokietijoje klerikalai nevaldytų.

Belgradas. — "Borba" sako, kad nepaisant paskutinio Tito ir Chruščiovo pasitarimo, ideologiniai dar lieka nemenka spraga tarp Jugoslavijos ir Tarybų Sąjungos komunistų.

Bonna. — Vakarų Vokietijoje nenuvertins markės, nors Francūzija nuvertino savo franką. Frankas nuvertintas nuo 350 už dolerį iki 420 už dolerį.

PRANEŠIMAI

ROCHESTER, N. Y.

Rocheserio Gedemino Dr-tės metinis piknikas įvyks rugp. 25 d., Bay View Parke, prie ežero, 1:30 dieną. Vietiniai ir iš apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti, taipgi kviečiame kanadiečius ir binghamtoniečius. Bus gera muzika, skanų valgių ir gėrimo. Maloniai praleisite laiką. Kom. (156-158)

BROCKTON, MASS.

So. Bostono Lietuvių Amerikos Piliečių Kliubo piknikas įvyks rugp-18 d., Liet. Taut. Namo Parke, Winter St. ir Keswick Rd., 1 val. dieną. Bus gera muzika, namie gamintų valgių, šiltų ir šaltų gėrimų. Kviečiame vietinius ir iš apylinkės dalyvauti. (156-158)

Chicago, Ill.

GRAŽIAI PALAIDOTA L. KVETINSKIENĖ

Pirmadienį, rugpiūčio 5 d., 1 val. popiet, buvo atlydėta iš Westville, Ill., į Lietuvių Tautines kapines Lucilės Kvetinskienės palaikai. Kadangi kelionė tolima, apie 150 mylių, tai ir palydovų buvo tik penkios mašinos. Chicagiečių, kurie pažino Lucilę Kvetinskienę ir jų šeimą, susirinko atiduoti jai paskutinę pagarbą. J. Pauliukas pasakė prie karsto trumpą kalbą apie Lucilės Kvetinskienės gyvenimą ir jos nuoveikius.

Visi palydovai buvo užkviesti į Baltos Žvaigždės klubą užkandžių.

Pasiliko liūdesy: jos mylimas vyras Juozas Kvetinskas, 4 sūnūs, marčios ir anūkai. Anūkas, Dano Kento sūnus, po laidotuvių buvo nualpęs, bet greitai pavyko atgaivinti.

Juozas Kvetinskas visos šeimos vardu taria širdingą padėką visiems ir visoms gėlių aukotojams, šermenų ir laidotuvių dalyviams, išreiškusiems užuojautą per Vilnį ir visiems, kurie kuo nors prisidėjo prie jų suraminimo. *J. P.*

Grinelvald. — Iš keturių laipiotojų Šveicarijos Alpėse, kurie paklydo aukštumose, vienas jau išgelbėtas, kitas matomas, o du, manoma, žuvo.

Finansinė parama Laisvei visada reikalinga.

PHILADELPHIA, PA.

HELP WANTED MALE

GRINDŲ IŠDĖSTYTOJAI

Kietas medis, 5c. ft. Skambinkite ED. 6-4660.

JOHN ERICKSON & CO.
110 N. Bentalou St.
Mr. Beck.
(154-158)

WORCESTER, MASS.

Pranešimas Naujosios Anglijos Meno Mylėtojams
Apie Svarbų Įvykį

Sekmadienį, rugpiūčio-August 25 d., įvyks L.M.S. 2-sios Apskrities piknikas. Bus Olympia Parke, Worcester, Mass.

Mass. valstijos menininkam į talką atvyksta Hartfordo Laisvės Choras, vadovybėje savo gabios mokytojos Wilma Hollis.

Vietiniai ir svečiai menininkai čia palinksmins susirinkusius savo gražiom dainom. Prašome visus ruoštis būti Olympia parke su menininkais rugpiūčio 25-tą.

Rengėjai

South Boston, Mass.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO

PIKNIKAS

Įvyks šį sekmadienį

Rugpiūčio 18 August

Pradžia 1-mą valandą popiet

Gros Rekordinė Muzika

Šaltas gardus alus, o pietai tai pasirenkant iš įvairių gardumynų, tarp kurių bus ir dešrų su kopūstais.

Liet. Taut. Namo Parke

Winter St. ir Keswick Rd., Montello, Mass.

Visus ir iš visur kviečiame atsilankyti.

Rengėjai

Dabartinės Lietuvių kalbos

ŽODYNAS

Išleido Valstybinė Politinės ir Mokslinės Literatūros Leidykla Vilniuje, Lietuvoje

Stambi Knyga, 987 Puslapių, Kaina $5.00

Žodynas yra mūsų namuose mokytojas ant lentynos. Ar jis randasi jūsų namuose? Jei ne, tai greit įsigykite jį. Gaunamas Laisvės knygyne. Užsisakydami adresuokite sekamai:

Laisvės

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Kartu su užsisakymu prašome prisiųsti ir pinigus.

DETROIT, MICH.

Labai šauniai praėjo Onų varduvės

Sekmadienį, liepos 28-tą, Onų vardinės įvyko pas Oną ir Joną Daukus, gražioj ir erdvingoj rezidencijoje. Pats pobūvis - išvažiavimas, galima sakyti, buvo pilnai pasėkmingas. Rodos ir pati gamta kooperavo. Onų pagerbimui, nes dienužė buvo viena gražiausių. Na ir privažiavo svečių apie šimtas ir pusė. Smagu žymėti, jog diktas skaičius jaunesnės kartos dalyvavo, o tūlos jaunos moterys net ir dovanų Onoms atnešė, tai yra atnešė namie keptų gardžių tortų ir rengėjai už tai joms yra didžiai dėkingi.

Didelį malonumą rengėjam teikė abelnas visų pritarimas bei rėmimas šios pramogos, kaip tai: vieni gelbėjo darbą, kiti aukavo maistu bei pinigais dėl tų šaunių pietų. Verta specialiai pažymėti J. ir M. Povilaičius ir N. Waitekūnai, kurie šiam tikslui prisiunčė po $5 auką. J. Povilaitis jau virš metai laiko yra ligotas ir N. Waitekūnas taipgi jau senokai nesveikuoja, tačiau jie mūs nepamirsta ir dažnai mūsų sumanymus paremia. Širdingas jiems ačiū už tai.

Maisto bei pinigais dar prisidėjo šie: J. ir M. A. $2, G. S. Nausėda $2, N. Asnauskas $2 ir maisto, J.O.Valavičius $2 ir maisto, J. ir M. Gimaitis $1 ir maisto, O. ir J. Daukus $25 ir didesnę dalį maisto suteikė.

Vien tik maisto aukavo: O. Dočkus, P. Daubar, V. Rusaitis, B. Brazauskas, Elz. Chiplev, Z. Danta ir detroitietė A. P. J. Jaunesnės moterys sakė, jog nesvarbu jų vardus skelbti laikrašty todėl ir praleidžiu, nors ir sąrašą čia jų turiu.

Kaip vienam rengėjų sunku spręsti ar svečiai-viešnios buvo viskuom patenkinti, bet rodos, jog taip, nes kiek kur teko pažvelgti, matėsi dalyvaujantieji laiką leido geriausioj nuotaikoje, prie linksmų pokalbių bei dainų, kiti prie ar mėgiamo pinaklio, o dar kiti, čia didžiumoj jaunesnė karta prie maudynių linksmai žaidė, plaukiojo.

Ir taip dienelė rodos šokte prašoko, saulė nusileido ir dalyviai subruzdo namų link. O mes, rengėjai, apsižiūrėjom, jog ši linksma, graži diena dar ir gražaus pelno davė, tad nutarėm, jog bus gražu šia proga paremti mūsų spaudą.

Paskirstėm sekamai: Vilniai $165, Laisvei $75 ir Liaudies Balsui $25.

Visų Onų ir laikraščių vardu visiems prisidėjusiems prie šio išvažiavimo pasėkmingumo tariu širdingą ačiū.

Viens Rengėjų

Lawrence, Mass.

Du plėšikai primušė Vincenta Janavičių beveik iki mirties ir pasiėmė iš jo keturios doleriu, paliko laukuose palei New Hampshire rubežių, netoli Salemo. Janavičius dirbo restorane. Išėjęs iš darbo apie 2 val. nakties, ėjo gatve. Du asmenys pasivijo jį automobiliu ir sakė, sėsk, pavežėsime į namus. Abudu plėšikai suėmė; vienas J. Rozzi, 21 metų amžiaus ir Russell Donnell, 24 metų. Abudu laukia teismo, gali gauti ketveris metus pasėdėti kalėjime. Būtų neprošalį!

—:—

Pacific dirbtuvės randasi tuščios, bus paverstos automobiliams parkinti vietomis. Taip sakė majoras Buckley. Miesto taryba vienbalsiai už tai nubalsavo. Kurie darbininkai tikėjosi, kad tuose tuščiuose pastatuose gal kada nors atsidarys dirbtuvė, dabar mato, jog to nebus. Buildingai bus nuversti.

Per keturias dešimt metų Lawrence skaitėsi tekstilinės pramonės centru. Karo laikais dirbdavo čia apie 30,000 tekstilininkų. O dabar galima sakyti Lawrenciuje audinyčių kaip ir nebeliko.

Joseph Buchonis buvo užgautas automobilio ant Berkley ir Jackson gatvių kampo. Vairuotojas automobilio pranešė policijai, būk Buchonis, 65 metų žmogus, bėgęs skersai gatvę ir dėl to tapo užgautas.

Durnas raportas. Juk žmogus turi bėgti nuo nelaimės, o nelaukti, kada ant jo užvažiuos.

Mūsų valstijos gubernatorius Furcalo niekaip nebegali pravaryti Sales-tax įstatymo. Seimelis vis atmeta jo siūlymus ir atmeta.

Plėšikai įsiveržė į Lawrence Public Library (ant Hampshire St.) ir pasiėmė $35 iš geležinės skrynios. Policija vagių ieško. Jei jie būtų vogę iš bibliotekos knygas, tai būtų buvę lengviau juos sugauti.

10 Vengrijos pabėgėlių grįžta atgal iš Lawrenčiaus į Vengriją. Užklausus, ko jus čia atvykote, o dabar grįžtate, atsakė: Mes norėjome pamatyti Ameriką; mums sakė, kad čia labai gera gyventi. Kai pamatėme čia gyvenimą, suradome, kad jis mums nepatinka. Sako, padarėme klaidą, kad čia važiavome...

S. Penkauskas

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Pasvalys—Biržai.

Birželio 3 d. rašytas laiškas iš Klaipėdos J. K., gyv. Mich.

Brangus broleli, Jonukai

Važinėjau į kaimą, buvau Panevėžyj, Pasvalyj, Biržuose. Panevėžys ir Pasvalys — gražūs miestai, daug naujų namų išbudavota — medinių ir plytinių; medžių-medelių ir gėlių prisodinta.

Kuomet vaikystėje lankėme mokslainę Biržuose, tuomet ten seni sukrypę nameliai riogsojo, dabar neatpažinti. Kuomet bėgiojome ant piliakalnio, ten riogsojo gal dvitrys plytinės apgriautos sienos su kyšojančiomis iš jų geležimis. Dabar padaryti laiptai įkopti į kalną, o pačiame kalne išvedžioti keleliai-takeliai, suolų pristatyta, medelių krūmokšnių ir gėlių prisodinta; teberiogso ir siena sugriauto senų gadynių paloviaus. Pavaikščiojau ten, pasigrožėjau prisimindama vaikystės dieneles ir tuometines suskurdusias lūšneles, krautuvėles. Turėjau progą tai pamatyti, belaukiant buso, nes pro Biržus važiavau pas sūnų.

Laiškus iš tavęs visus gaunu, iš kurių sužinojau kaip tu gyveni ir ką teko matyti ir pergyventi Amerikoje.

Siunčia tau sveikinimus Jonas Kraucevičius ir kiti tavo jaunatvės pažįstami.

Mano sūnus yra kolektyvo pirmininko pavaduotojas, vedęs, vaikų neturi. Jis laiko 2 karves, žąsų, vištų, avių, paršelį; turi gražų sodą, gerą namą,

Kolektyvas yra didelis, laikoma daug gyvulių, turi gerą mašineriją: traktoriai, kombainai, sėjamos, kuliamos ir t. t.

Siunčiame tau geriausius linkėjimus aš ir mano vaikai su šeimomis.

Tavo sesutė **Elzbieta**

New Yorko ir Apielinkės Žinios

LIETUVIŲ TARPE

Šeštadienis — laisviečių diena

Dienraščio Laisvės patrijotai jau žino, kaip svarbu visiems bendrai veikiant atlikti svarbius darbus. Išpildytas dienraščio finansinis fondas yra geriausias įrodymas bendrojo didžiulio darbo. $10,000 —tai ne menkas dalykas, o jį mes visi bendrai dirbdami sukėlėme.

Šį šeštadienį visi galėsime tuo pasidžiaugti. Visi būkime Liberty Auditorijoje kaip 6 val. vakare, nes tuo laiku gausime skanių valgių, po to turėsime kultūrinę programą.

LLD kuopų piknikas gerai pavyko

Pereitą sekmadienį turėjome gražų piknikį Kasmočiaus sode. Iš Brooklyno atvyko dideliu pilnu busu. Taipgi atvažiavo keletas pilnų mašinų. Tai susidarė gražus piknikierių būrys. Prievakariu susirinko ir būrelis greatneckiečių. Visiems buvo pakankamai vietos linksmintis

LLD Apskrities sekr. J. Grybas apie 6 val. atidarė programą. Pirmiausia pakvietė A. Bimbą pakalbėti. Jis plačiai paaiškino šios draugijos rolę ir darbus, ir nurodė, kaip svarbu prie jos prigulėti. Aidsietyno kvartetas padainavo kelias daineles, o programą užbaigėme visi bendrai dainuodami. Kvartetui ir mums visiems vadovavo Mildred Stensler.

Taipgi turėjome lietuvišką muzika, bet šokėjų mažai teatsirado. Daugiausia pasitenkinome prie stalų susėdę užkandžiauti ir pasišnekučiuoti.

Skani dovana

A. Mureikienė iš Milford, Conn., dovanojo piknikui didelį sūrį. Daugelis brooklyniečių jau seniau yra turėję progos paragauti tokio Mureikienės gaminto skanėsto, tad draugiškos už jį varžybos buvo gan gyvos ir rengėjams labai naudingos. Sūrį įsigiiusi Mrs. Nell McDonald jį pavedė savo mamytei Onai Titanienei. Jinai tuo sūriu pavaišino daugumą pikniko dalyvių.

Jei buvo ir daugiau dovanų, jas paskelbs pati komisija.

J. Grybas informuoja, kad ir finansiniai piknikas pavyko. Tos kp., kurios prisidėjo prie šio pikniko suruošimo, gaus po gražią pinigų sumą.

LLD Narys

Kada gi tą darbą jie užbaigs?

Dariaus - Girėno paminklo komitetas skelbia, kad jis ruošiasi tą visą darbą užbaigti. New Yorko parkų ir dailės komisija užgyrusi architekto planus statyti paminklą. Paminklas būsiąs pastatytas Lituanica Skvere, Williamsburge. Būsiąs aukštas vėliavai stebas su pedestalu, kuriame bus lietuvių ir anglų kalbomis įrašai ir Dariaus-Girėno atvaizdai.

Komitetas, tačiau, neinformuoja, kada tas paminklas bus pastatytas, ar dar reikės kelių metų? Kodėl gi to darbo nepaskubinti?

Rep.

NEWYORKIETĖ UŽMUŠTA OLANDIJOJE

Olandijos mieste Utrecht, jos vyrui vairuojant, automobilis apsivertė ir ant vietos užmušė Mrs. Patricia Ann Brough, iš Hicksville, N. Y. Jos vyras ir kitas kartu važiavęs buvo lengvai sužeisti.

Atsinaujindamas prenumeratą pridėk vieną kitą doleriuką Laisvės paramai.

New Yorko spaudoje

Suktingos automobilių inspekcijos garažuose

Kaip žinia, New Yorke dabar pravedama automobilių inspekcija. Visi automobiliai, kurie senesni negu 4 metų, turi būti inspektuojami tam tikruose įgaliotuose garažuose. Garažo mechanikai tikrina stabdžius, elektrines šviesas, ratų tiesų nustatymą, vairavimo rato tikslumą ir kitokias automobilio dalis, nuo kurių priklauso saugumas. Jeigu automobilis randamas saugiu, jam išduodamas tam tikras pažymėjimas; jeigu ne, jį reikia taisyti.

Bet kaip ta inspekcija pravedama?

"World-Telegram" duoda atsakymą.

Tas laikraštis išsiuntė savo reporterį su 1948 metų Studebakeriu. Jis leido savo automobilį įspektuoti aštuoniuose įgaliotuose garažuose. Penkiuose jis patvirtintas saugiu, trijuose pasmerktas. Viename garaže jam sakyta, "Jūsų automobilis puikiausioje tvarkoje," kitame jam sakyta "Jūsų automobilis nevertas taisyti, vežkite jį į laužą".

Vienur jam sakyta, kad pataisius stabdžius už kelis dolerius viskas bus tvarkoje, kitur jam sakyta, kad reikės mokėti arti šimtinės už visokius pataisymus. Vienas mechanikas inspektorius sakė, kad jis tikrins šviesų tiesumą, bet reporteris matė, kad tam reikalingos mašinos nėra garaže.

Inspektoriai nežinojo, kad tai reporteris, kuris puikiai nusimano apie automobilius ir žino visus nedateklius...

Išvada: kai kuriuose garažuose inspekcija naudojama kuo didesniam pinigų išspaudimui iš auto-savininko (per pataisymus), kas reiškia, jog taisymai daromi ir be reikalo. O kai kada vietomis tinginiai inspektorai praleidžia automobilius ir su nedatekliais, ypatingai, jeigu gražas užverstas darbu.

Kitaip sakant: jeigu jums sakoma, kad reikia taisyti, tas dar nereiškia, kad taip yra, ir jeigu sakoma, kad viskas tvarkoje, tas irgi nereiškia, kad taip yra, kad automobilis saugus — ir žinokis, žmogau...

Spauda perdeda rašant perdaug apie jaunuolius

Per paskutines kelias savaites New Yorko spauda labai daug rašo apie taip vadinamą jaunimo nusikaltimų bangą, kuri, esą, rieda per New Yorką. Kaip žinia, jauni policijos mokiniai naujokai paskirti patruliuoti biednuomenės kvartalus, suimta nemažai jaunimo "gengių" narių ir t. t.

Bet miesto Jaunimo tarybos (Youth Board) pirmininkas Ralph Whelan nesutinka nei su spauda, nei su policija. Jis sako, kad perdedama. Tiesa, kad per dvi savaites įvyko 3 svarbūs nusikaltimai. Bet nužudyti keli jaunuoliai. Bet tai, sako Whelan, greičiausiai tik supuolimas ir dar nereiškia, kad reikia pulti isterikon ir piešti tokį tamsų vaizdą.

New Yorko spauda, sakė jis, išpūtė visą reikalą taip sensacingai, kad, kai vieną naktį buvo visai ramu, kai kurie laikraščiai didelėmis raidėmis pranešė pirmuose puslapiuose: "Rami naktis be jokių jaunimo nusikaltimų".

Whelan sako, kad spauda turėtų bent kiek nurimti. Jis taipgi mano, kad būtų blogas dalykas bandyti išsklaidyti ir uždrausti taip vadinamas jaunuolių "genges" ("gaujas"). Dauguma tų gengių, sakė jis, ne kriminalinio pobūdžio, o kaip ir klubai, kuriuose jaunuoliai patriūkšmauja, padraugauja, ir išlieja savo ekstra - energiją. Taipgi būtų klaida uždrausti jaunuoliams pasirodyti gatvėse po 11 val. vakaro, kaip tai siūlo daug kas, sako Whelan, nes tas dar labiau gundytų jaunimą laužyti įstatymus ir būtų daugiau nusikaltimų.

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

Advokatas Abt negins Abelio

Rudolfas Abelis, kuris suimtas ir kaltinamas šnipinėjime Tarybų Sąjungos naudai, sakė jį suėmusiems pareigūnams, kad jis nori, jog jį gintų advokatas John J. Abt. Abtas yra advokatas, kuris buvo gynėju kai kurių komunistų bylose.

Abelio prašomas, advokatas Abtas buvo atėjęs kalėjiman ir su juom per kokį pusvalandį tarėsi. Bet po pasitarimo Abtas informavo Abelį, kad jis jo negins, nes neturi laiko.

Policija kaltina, kad Abelis yra Tarybų Sąjungos žvalgybos pulkininkas, kuris nelegaliai atvažiavo šion šalin ir vadovavo šnipinėjimui.

N. Y. UNIJOSE

Apie 1,500 trokų vairuotojų, kurie pristato namų statybai cementą, smiltis ir kitas panašias reikmenis, dabar balsuos eiti į streiką, kadangi darbdaviai atsisako patenkinti jų reikalavimus. Unija ruošiasi streikui.

—:—

Pieno išvežiotojų unija ruošiasi paskelbti streiką šį šeštadienį, jeigu darbdaviai nepatenkins jų reikalavimų. Tai būtų apie 95 procentais sulaikytas pieno pristatymas į N. Y. miestą.

—:—

Mokytojų unija savo susirinkime priėmė tarimą raginant miesto tarybą priimti Sharkey-Brown-Isaacs bilių, kuris pastotų kelią rasinei diskriminacijai namus nuomojant. Stambieji namų savininkai smarkiai prieš tą bilių kovoja.

348 Policistai gavo garbingus atžymėjimus

Policijos komisionierius Kennedy, grįžęs iš atostogų Europoje, paskelbė, kad jis išdavė 384 policistams garbingus atžymėjimus už jų garbingus darbus.

Tel Avivas. — Izraelio premjeras Ben-Gurionas sako, kad kraštui reikalinga dar bent du milijonai imigrantų, kad užtikrinti saugumą.

Jei Tamsta negali gauti Laisvei naujo skaitytojo, tai nors stambesne auka paremk biudžeto sukėlimą.

TEATRUOSE

RKO Palace teatre dabar rodomas filmas "Man of a Thousand Faces". Vyriausiose rolėse James Cagney, kuris jau senokai kaip vaidino filmuose, Dorothy Malone ir Jane Greer.

-:- -:- -:-

World teatras baigė rodyti graikų filmą "Stella" ir dabar rodo francūzų-italų filmą 'It Happened in the Park'. Vaidina Vittorio deSica, Gerard Philipe, Micheline Presle ir Ana Maria Perrero.

-:- -:- -:-

Paramount teatras dar teberodo filmą "The Curse of Frankenstein", kuris garsinamas su įspėjimu publikai: "Prašome nealpti". Teatro koridoriuje dar vis randasi šlaugė, kad padėti tiems, kurie negali pakelti filmo "baisumo". Bet kritikai sako, kad beveik visas baisumas garsinime, kad pats filmas ne toks jau skirtingas nuo ankstyvesnių filmų apie baidykię Frankensteiną.

-:- -:- -:-

Kai kuriuose apylinkių teatruose New Yorke dabar rodomas filmas "The Devill's General" ("Velnio generolas"). Tai vokiškas filmas, pagamintas, rodosi, Vakarų Vokietijoje, bet turintis gan anti-nacinį turinį. Kas nesupranta vokiečių kalbos gali apie turinį nusimanyti iš prierašų. Filmas vertas matymo.

John A. Rutan egzaminuodamas gaisralaipčius netikėtai nukrito nuo 14-to aukšto ir užsimušė. Jis bandė ten gauti darbą pataisyti gaisralaipčius, bet rado mirtį.

MIRĖ

Liepos 26 d. mirė Marijona Venceviičienė. Palaidota su bažnytinėmis apeigomis šv. Jono kapinėse.

Nuliūdusios liko trys dukterys: Bronė Grundzienė, Stella Mikalūnienė ir Jadvyga Kilbryedė.

Petras Mieliauskas, 73 m. amžiaus, gyvenęs 1349 E. 93rd St., Brooklyne, mirė rugp. 12 d. Kūnas pašarvotas Šalinsko-Shalins koplyčioje, 8402 Jamaica Ave., Woodhavene.

Laidotuvės įvyks rugp. 16 d., Šv. Karoliaus kapinėse, Farmingdale, L. I.

Velionis paliko nuliūdime žmoną Mary, dvi dukteris, sūnų, 12 anūkų ir 1 proanūką. Šią liūdną žinią telefonu pranešė šeimos draugė.

HELP WANTED MALE

Reikalingas Virėjas
Patyręs. Nuolat. Gera Alga.
PROSPECT HALL
263 Prospect Ave., B'klyn.
ST. 8-0778.

Prie Medžio Vyrai
Prie Stalo ir Mašinos
SHAW MFG. CORP.
1 Tiffany Pl., B'klyn.
UL. 5-7000
(158-160)

Reikalingi pirmos klasės operatoriai ant Brown & Sharpe automatiškų mašinų. Taipgi 2 drill press ir production operatoriai. Patyrimas ne būtinai reikalingas. **Bernhardt Screw Machine Production Co., Inc.,** 1835 Highland Avenue, New Hyde Park, L. I., **tel. GEneral 7-3441.** (158-160)

TRUCKS

Tractor. 1951 m. International model No. L185. Attached to a Fruehauf 20 foot trailer, in A-1 condition. Only 65,000 miles on this unit, private owner selling reasonable. East Paterson, N. J. **Fairlawn 6-4930.** (156-162)

MISC. ADS

BROWNING truck crane, 10 wheel tandem drive, $5,900; also Koehring shovel and back hoe, half-yrd., '49 model 205; $4,250. Both very good condition. Private owner, many yrs. of exc. service. Ind. or both. Massapequa Park, L. I. PY. 8-4264 (151-160)

Michigan Truck Crane, half yard bucket, private owner selling at low, low price of $10,500. This is less than half of its real true original value. In A-1 condition. For appt. and information call **IVanhoe 9-5028.** (156-158)

Mes uždarome savo fabriką. Turime visokių įrankių. Delta Drill Press, Platform Scale, steel shelving, steel chains, winter cooler. Viskas gerame stovyje, parduodame su nuostoliu. Ateikite, persitikrinkite. **LE. 2-3351. N. Y. C.** (156-158)

JAUNUOLIS JAUNUOLĮ SUBADĖ

Areštuotas Thomas Preston ir kaltinamas peiliu subadymu John McNulty, kuris dabar ligoninėje gydomas.

Spaustuvių savininkai pasirašė kontraktus su unija

5,500 spaustuvių savininkų susitarė su Int. Typographical Union lokalu 6 ir pasirašė kontraktą. Ten dirbantieji gauna šiais metais pakelti $10 į savaitę, kitais metais — $5.

PAIEŠKOJIMAS

Aš, Stasys Grigaravičius, paieškau savo brolio Antano Grigaravičiaus. Ilgus metus gyveno Waterbury, Conn. Prieš karą susirašiau su juo, vėliau pamečiau antrašą. Mūsų tėvų vardai yra Pranciškus ir Pranciška. Lietuvoje kilę nuo Raseinių. Prašau jo paties atsiliepti, arba kas žinote apie jį pranešti man, už ką būsiu dėkingas. Stasys Griggs, 356 Ambrose St., Port Arthur, Ont., Canada. (157-159)

Apvainikuokime Pavykusį Vajų Dėl Sukėlimo $10,000 Fondo

PIETŪS
Nemokamai

Puikiai išvedėme vajų sukėlimui Laisvei vasarinio fondo. Vajus buvo pratęstas vienam mėnesiui, tačiau tik su viena savaite viršlaikio sukėlėme suvažiavimo nustatytą sumą $10,000.

Šeštadienį, 17 Rugpiūčio-Aug.
Valgiai bus duodami 6-val. P. M.

Vajaus užbaigimui brooklyniečiai rengia bufetinius pietus. Tačiau, vajui užsibaigus anksčiau, ruošiami pietūs bus apvainikavimui garbingai atlikto savo didžiojo darbo. Ateikite visi.

Kviečiame Visus Ateiti

Liberty Auditorium
110-06 Atlantic Ave.
Richmond Hill, N. Y.
Prašome nesivėlinti